

BACHELOROPPGAVE

Risikolek i barnehagen

Hvilke muligheter har barna til å drive med risikolek i en gitt barnehages uteområde, kontra på tur?

Hovedmodell

Fordypning – Fysisk fostring

Emnekode: BAC-HO02

Veiledere:

Anne Berg (Fysisk Fostring) & Kari Nordhus Strømsøe

Av:

Ole Andreas Haugen

Kandidatnummer: 212

22.4.2015

DronningMaudsMinne
HOGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRETIDBARNING

Trondheim april 2015

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
2. Teoretisk perspektiv	2
2.1 Lek	2
2.2 Risikofylt lek	4
2.3 Mestring med naturen som læringsarena	6
2.4 Hvorfor risikofylt lek?	6
2.5 Barnerollen	8
2.6 Voksenrollen	9
3. Metode	10
3.1 Min undersøkelse	10
3.2 Forforståelse	11
3.3 Valg av metode	11
3.4 Observasjon	12
3.4.1 Deltagende observasjon	12
3.5 Metodekritikk	13
4. Resultat og drøfting	13
4.1 Analyse og tolkning av datamateriale	13
4.1.1 Systematisering og analyse	13
4.1.2 Vurdering og tolkning	14
4.2 Hvordan ser man på risikofylt lek?	14
4.3 Risikolek i uteområdet	16
4.4 Risikolek ute i naturen	17
4.5 Grensesetting og sikkerhet	19
4.5.1 Begrensninger i barnehagens uteområde	19
4.5.2 Begrensninger ute på tur	21
5. Avslutning	23
6. Litteratur	25
7. Vedlegg	27

1. Innledning

Vi får stadig høre at barn i dagens samfunn er for lite aktiv i forhold til hvordan det var tidligere, og da menes spesielt aktivitet ute i naturen. Dette får følger for barna, på det viset at barna ikke får den naturlige fysiske utfoldelsen og læringen det å være aktiv ute fører med seg. Vi tror kanskje at dette ofte gjelder de litt eldre barna, men man kan også se tendenser til dette helt ned i barnehagealder. For å finne ut i hvor stor grad dette kan være med på å prege barnas hverdag, har jeg derfor valgt å se litt nærmere på dette, og da spesielt på hvordan risikofylt lek preger barnehagebarnas hverdag.

Det er flere årsaker til at jeg har valgt å se nærmere på dette temaet, en av årsakene er at Rammeplanen (2011) har nevnt natur, miljø og teknikk som et eget fagområde, noe som tilsier at man er pålagt og jobbe med naturen i barnehagen. I rammeplanen er det også et eget punkt som omhandler leken i barnehagen, og viktigheten av at barna må få prøve seg selv. Det vil være flere muligheter man kan jobbe mot dette på. En av disse mulighetene kan være å se på naturen som den ressursen den er, og bruke den aktivt i det pedagogiske arbeide i barnehagen. Den aktive og deltakende voksne i barnehagen kan legge grunnlaget for å skape uendelige muligheter for lek og læring på barnas premisser. Dette kan knyttes til barns medvirkning. For å klare dette krever det at de voksne er bevisste på de mulighetene naturen og leken tilbyr. Leken vil i seg selv være med på å stimulere til mye læring og glede ute i naturen. Blant annet når det kommer til den sosiale kompetansen barna tilnærmer seg. Barna er naturlig lekende, som fører til en naturlig utveksling av kunnskap dem i mellom. Naturen er en arena som byr på mange spennende utfordringer, og er derfor en arena hvor læring gjennom lek og mestring står sentralt. I naturen er mestringsgraden i stor grad hva du gjør den til selv. Her finner man utfordringer som passer utviklingen til hvert enkelt barn, slik at alle får en mestringsfølelse av det de holder på med.

Mitt formål med denne studien er at jeg ønsker å ta til meg kunnskap og ulike ideer jeg kan ta med meg ut i arbeidslivet. Det krever at jeg setter meg inn i temaet. Mitt ønske vil være å kunne tilrettelegge for lek og læring ute i naturen, og kunne gi barna mulighet til å lære gjennom mestring. Jeg ønsker at barna har muligheten til å lære seg selv å kjenne bedre, bruke kroppen riktig, og kjenne sine egne grenser. Risikofylt lek er nettopp noe som byr på læring gjennom mestring, og en mulighet til å lære seg selv å kjenne bedre.

Til å begynne med ønsket jeg å se nærmere på hvordan barnehagen legger til rette for risikofylt lek i barnehagen. Da ble det naturlig for meg å se på hvilke muligheter barna i en gitt barnehage har for å drive på med risikofylt lek, før de eventuelt blir stoppet av de voksne. Derfor ble min

problemstilling slik:

Hvilke muligheter har barna til å drive med risikolek i en gitt barnehages uteområde, kontra på tur?

Dette er en ganske konkret problemstilling, som har blitt litt forandret underveis. Og ut ifra denne problemstillingen har jeg da valgt å definere hva som ligger i begrepet risikofylt lek, og sett nærmere på hvorfor dette er et viktig tilbud til barna i barnehagen. Jeg ser på læring, mestring og sosial kompetanse som viktige begreper når det kommer til risikofylt lek, og har derfor valgt å gå litt inn i dem. For å få de dataene jeg var ute etter, valgte jeg å bruke kvalitative innsamlingsmetoder.

2. Teoretisk perspektiv

Begrepet teori er stort, det går ut på å se på, eller å granske noe. Teorien skal være et hjelpemiddel for å kunne beskrive virkeligheten på enkleste mulige måte. Teori innebærer å sortere flere erfaringer knyttet til ulike fenomener, slik at vi på en enkel måte kan forstå disse ulike begrepene på en enkel måte. Teorien er ikke å regne som en fasit, det finnes ingen endelig sannhet når det kommer til teori. Teorien er ment til å reflektere vår kunnskap, uansett hvor langt på vei den er kommet. I følge Dalland (2011) vil det alltid være muligheter for nyere teorier til fordel for de gamle. Dalland (2011) nevner også at teorier er hjelpemidler/redskaper som skal være der for å berike vår innsikt, og utdype hvilket perspektiv vi arbeider ut i fra. For å få en forforståelse rundt mitt valgte tema, må jeg se på min egen problemstilling i lys av en mengde forskjellige teorier. Denne teorien blir da mitt perspektiv for videre arbeid rundt problemstillingen. Dalland (2011) sier at det perspektivet jeg danner meg vil være vesentlig for min tolking og min forklaring av ulike fenomener.

2.1 Lek

Lek er i grunn ett diffust begrep, siden det omhandler så mye. Begrepet lek er så vidt at vi er nødt til å ha mange forskjellige forklaringer på det. Jeg vil likevel gjøre et forsøk på å definere begrepet, ved hjelp av teori. Lillemyr (2011) har gjort et forsøk på å definere begrepet. Han mener at leken er et sted barnet trer ut av virkelighetens rekker, og er et sted hvor barnet selv innehar all kontroll rundt hva som skjer. I følge Lillemyr er leken styrt av indre motivasjon. Leken fungerer også som en læringsarena, en arena hvor barnet har mulighet til å utvikle sine motoriske ferdigheter, og ikke minst de sosiale ferdighetene. Leken er altså en arena hvor barnet lærer seg selv bedre og kjenne, men den fungerer også som en læringsarena i forhold til samfunnet. Ved å leke har barnet gode muligheter til å lære normer og regler vi har ellers i samfunnet. Lillemyr (2011) velger også å

belyse det faktum at leken er med på å forsterke den tilliten og respekten barnet har til seg selv, hvilken selvoppfatning barnet har, samt at barnet lærer hvor mestringsgrensen går. Hva er jeg i stand til å mestre? Dette er et spørsmål barnet kan få svar på under leken. Når det kommer til dette kommer Lillemyr (2011) med et godt innspill. Under leken kan barnet oppnå mestringsfølelse, uten at det nødvendigvis er nødt til å kjenne på følelsen av å mislykkes. Siden det kun er lek, vil det være lett å gå over til noe annet hvis vanskelighetsgraden blir for høy. Dette vil være noe av det viktigste med leken, man trenger ikke å bli nedstemt over lang tid, siden det jo tross alt bare er en lek.

En annen måte å se lek på, vil være å ta i bruk Gadammers tolkning. Han mener nemlig at leken veksler både uttrykk og inntrykk, tolkinger og fremstillinger frem og tilbake, disse tolkningene og fremstillingene blir konstruert, rekonstruert og dekonstruerte underveis (Gadamer 2007, her i Ruud 2010).

Vi veksler ofte mellom frilek og styrt lek. Frileken er når barna selv får leke av egen fri vilje. Denne leken utstråler ofte glede. Det som skiller mellom frilek og styrt lek, er at frileken ofte foregår på barnas eget initiativ. Her leker barna på grunn av at de selv har lyst, ikke fordi de føler at de må, eller at de tror de vil lære noe av det. Her trekker Lillemyr (2011) frem Csikszentmihalyis flytsonemodell. Det viktigste med denne typen lek, er at barnet opplever flyt, uten noen form for motstand, og er en arena der barnet kan glemme seg selv og heller konsentrere seg om å være i leken der og da. Denne leken kan også ofte føre til læring, uten at det nødvendigvis trenger å være et mål i selve leken.

Som jeg har uttrykt tidligere, og som flere har skrevet, er lek og læring to begrep som i veldig stor grad blir knyttet sammen. Her har man kommet frem til begrepet «Scaffolding», som i all hovedsak går ut på måter man kan støtte leken og læringen i en større pedagogisk sammenheng. Begrepet er i denne sammenheng utviklet av en mann med navn Jerome Bruner, og han bruker det i ordets rette forstand. Det innebærer at det alltid vil være en trygg og fin struktur rundt barnet, som barnet selv kan velge hvordan denne strukturen skal bli tatt i bruk (Öhman, 2012). Lek er en arena for barn, hvor barna kan lære, og utvikle egen kommunikativ kompetanse. Denne kommunikative kompetansen er viktig for barnas videre læring og skaperevne (Løkken 2004, her i Johansson & Samuelsson, 2009).

Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011) har også med begrepet lek som et viktig punkt. Der står det nemlig at leken skal få en stor og viktig plass i barnehagen, og at den har en stor egenverdi. Denne egenverdien omhandler blant annet det jeg har nevnt tidligere her, altså det faktum at leken

fører til læring. Det finnes flere ulike kategorier man kan dele leken inn i. Og ut i fra min problemstilling har jeg valgt å se nærmere på, og utdype begrepet rundt risikolek. Eller risikofylt lek (Sandseter, 2010).

2.2 Risikofylt lek

For å kunne ta i bruk begrepet risikofylt lek må jeg først ta en titt på hva som definerer denne typen lek, samtidig som jeg ser på hva som gjør denne typen lek så spesiell. Risikofylt lek kan, i følge Sandseter, defineres som en spenningsfylt aktivitet som gir spennende opplevelser og skrekkblandet fryd. Det er en type lek som innebærer barna får oppleve en eller annen form for skaderisiko, eller andre negative opplevelser (Sandseter, 2010, her i Wilhelmsen & Holthe, 2010). Risikofylt lek krever ofte litt større plass, noe som kanskje er grunnen til at det ofte foregår utendørs. Denne typen lek er nødt til å bli satt inn i en større ramme når det kommer til vår kunnskap om barns lek (Wilhelmsen & Holthe, 2010). Barn som leker risikofylt støter oftere på nye utfordringer som er med på å teste barnets grense. Ved å drive med risikofylt lek lærer barnet hva det er i stand til å mestre, og på den måten tillærer de seg en kunnskap og erfaring om hvilke omgivelser som er trygge og ikke trygge, samtidig som de danner seg kunnskap rundt hvordan de eventuelt kan mestre disse krevende omgivelsene uten å bli skadet (Sandseter, 2010).

Sandseter (2013) mener årsaken til at denne typen lek er populær og at ungene søker spenning og risiko i leken, i hovedsak kommer av at denne typen lek gir barna positive opplevelser og følelser, slik som spenning, stolthet, selvtillit, grøss, og ikke minst glede. Alle disse følelsene er med på å skape glede for barna. Hvis vi spør barna selv, er det kommet frem at alle disse følelsene som kommer av risikofylt lek, og da spesielt dette med å kjenne på frykt og glede, ofte samtidig, er det som driver barna til å holde på med risikofylt lek. Dette beskrives av barna selv som noe som er «skummeltartig», som gir oss en god beskrivelse av hvilke følelser barna sitter med når de driver med denne typen lek. Hovedmålet med denne formen for lek vil jo da muligens være å finne en fin mellomting mellom for skummelt, og for lett. Dette er også noe Wilhelmsen og Holthe (2011) mener når de sier målet med risikofylt lek er å finne denne mellomtingen, slik at det ikke bikker over til å bli for skummelt, de sier nemlig at fryktfølelsen da vil overta, og da avsluttes som oftest leken. Sandseter (2010) skriver at den risikofylte, «skummeltartige» leken kan kjennetegnes ved at følelsen av det artige/spennende i stor grad dominerer, samtidig som at barna tydelig opplever frykten, og faren som reell, og at de derfor frykter utfallet hvis de skulle mislykkes. Dette kalles i følge Sandseter (2010) «Arousal», som i grunn innebærer at alle de aktuelle sansene er på høygir.

Sandseter har også kommet med en slags kategorisering av denne risikofylte leken på bakgrunn av barnas lek i barnehagen. Den risikofylte leken deles derfor opp i seks underkategorier, disse kategoriene er ment til å skildre i hvilken grad barna engasjerer seg i disse ulike typene lek. Denne kategoriseringen vil også gjøre det lettere for alle å få innsikt i hva risikolek egentlig er. Sandseter deler derfor opp i disse kategoriene: Lek med farlige redskaper (f.eks. kniv, sag, øks), lek med stor fart (fare for sammenstøt), lek med farlige element (fare for skade hverandre, f.eks. bryting/slåssing), lek med stor høyde (fare for skade ved fall), lek hvor det er fare for å rote seg bort, og lek ved farlige områder (fare for å dette ned/inn i noe) (Sandseter, 2014).

Det er påvist i studier at barn som leker i et uforutsigbart og utfordrende miljø, f.eks. å leke i naturen, får bedre motoriske egenskaper, både fin- og grovmotorikk, og bedre koordinative egenskaper i forhold til barn som bare leker på «kjedelige» menneskebygde lekeplasser. Da det også er bevist at den motoriske og fysiske treninga gjennom leken er svært viktig for barn i utvikling, vil det være svært viktig at barn får muligheten til å prøve seg på ukjente lekeområder (Sandseter, 2014). Sandseter (2014) sier også at barn som driver med risikofylt lek ofte vil dra nytte av, og få god og verdifull erfaring, både sosiale ferdigheter, og da også selvsagt motoriske. Disse sosiale ferdighetene vil da igjen føre til en positiv og god sosial kompetanse.

Her har jeg gått igjennom noen definisjoner på hva risikolek kan være, men det er vanskelig å si akkurat når en lek går over fra å være «vanlig» til å bli risikofylt. Vi kan med andre ord si at det er vanskelig å definere hva som gjør leken risikofylt. Dette mye på grunn av at vi må tenke på de ulike egenskapene fra barn til barn, mennesker er forskjellig, og det fører til at grensen til hva som er regnet som risikofylt forandres fra menneske til menneske. Det vil altså være avhengig av hvilke ressurser barnet innehar før leken begynnes, om vi kan kalle det en risikofylt lek eller ikke. Her kommer mestringsmodellen til Hendry & Kloep (2010) inn. Den viser at disse ulike ressursene er med på å påvirke hverandre. Hendry og Kloep (2010) mener at noen ressurser kan forsvinne, samtidig som andre blir beholdt. Ved en eventuell svikt i en eller flere av disse ressursene, kan det føre til store konsekvenser for de andre. Dette gjelder da også i stor grad barns risikofylte lek, hvor noen mestrer de ulike utfordringene de støter på lettere en andre. Her kommer også begrepet «affordances», som James Gibson (1979) introduserte, inn. Altså hvilke egenskaper omgivelsene har. Ulike element i omgivelsene kan by på ulike egenskaper. Ett tre med masse grener kan utgjøre et fint klatre tre som barna vil ta i bruk til å klatre i, som jo er en risikofylt aktivitet (Gibson, 1979, her i Fjørtoft 2010, s. 176). Man sier at barn selv søker etter de utfordringene som gir mestring. Barnet er alltid på jakt etter de mest meningsfulle utfordringene, som utvikler de grunnleggende ferdighetene (Fjørtoft, 2010).

Selv om Rammeplanen (2011) i seg selv ikke bruker begrepet risikofylt lek, står det at barna skal få positive erfaringer med ulike varierte og allsidige bevegelser, og utfordringer, gjennom å bruke de fysiske utfordringene som oppstår. Dette skal foregå innenfor trygge rammer i barnehagen. Det vil med andre ord si at Rammeplanen er enig i at viktigheten av utfordrende lek, og dens rolle i den generelle utviklinga til barna, er stor. Dette uten at de nevner order risiko.

2.3 Mestring med naturen som læringsarena

Nordahl og Misund (2009) har skrevet om lek og læring gjennom mestring med naturen som arena. Naturen er i følge de en arena som byr på uendelige utfordringer. Utfordringer som tilpasses de ulike utviklingsnivåene og ferdighetene. I følge de byr naturen på opplevelser med naturlige innebygde grenser, naturlige utfordringer, samt naturlige mestringsopplevelser. Dette vil si at naturen er en allsidig arena som ikke stiller krav, hvor det finnes noe for alle å bryne seg på. De voksne har derfor et stort ansvar for at barna skal få lære seg å bli glad i naturen. Den viktigste måten man kan gjøre dette på, er å ta med barna på tur i naturen. Nordahl og Misund (2009) trekker frem det at engasjerte voksne også fører til engasjerte barn, uansett hvor man oppholder seg.

Ved at vi voksne bidrar til at barn er i stand til å mestre samspill med andre, styrkes barnas sosiale kompetanse. Det vil føre til at barna blir tryggere på seg selv i sosiale relasjoner i de daglige aktivitetene. Nordahl og Misund (2009) mener man må styrke barnets positive opplevelser av seg selv. Til dette kan naturen være en viktig arena. Naturen er en arena som tilbyr barna mange ulike utfordringer, og ved å overkomme disse utfordringene øker man den mestringsfølelsen man sitter med. Ved at barnet får disse gode mestringsopplevelsene bygger barnet opp sin sosiale kompetanse. Nordahl og Misund (2009) påpeker også at barn ofte holder seg i sin interesseverden over lengre perioder. For at barnehagen kan være med på å videreutvikle disse interessene og den naturlige nysgjerrigheten barna har vil det være en fordel å dra tilbake til de naturlige omgivelsene. De påpeker også det å ta med barna ut i naturen vil være en flott måte å jobbe med faktorene trivsel, samspill, utvikling, og det å etablere/vedlikeholde relasjoner.

2.4 Hvorfor risikofylt lek?

Nå som vi har gått litt inn på hva risikofylt lek egentlig innebærer, skal jeg prøve å se nærmere på hvilken nytteverdi denne typen lek kan ha for barna som driver med det.

Sandseter (2013) sier det finnes veldig mange positive sider av å la barna drive på med denne typen

lek, og trekker frem viktigheten av å la barna teste sine egne grenser, samtidig som at de alltid får muligheten til å overkomme nye, vanskeligere oppgaver. Dette mener hun er med på å utvikle barna til selvstendige individ, som er i stand til og tre inn i samfunnet vi lever i, og takle de utfordringene som dukker opp, både nå og i fremtiden.

Risikofylte leker/aktiviteter kan føre til at barna lærer å kjenne sin egen kropp bedre, lærer å lese omgivelsene på en bedre måte. Det at risikofylte aktiviteter er med på å øke kjennskapen til sin egen kropp fører til at man blir bedre i stand til å takle eventuelle utfordringer som kan dukke opp. Barn som er fysisk aktive, som søker fysiske utfordringer, og som søker motoriske utfordringer, øker raskt sin egen motoriske kontroll. Sandseter (2013) viser til en studie som er gjort angående lek i natur kontra lek i standardiserte lekeomgivelser, hvor det kom frem at de barna som har adgang til å leke i naturen får en bedre kontroll over de kroppslige egenskapene, slik som kroppskoordinasjon og motorikk, enn de barna som oftest leker innenfor de mer standardiserte rammene. Hun sier at disse barna leker seg til en større kroppsbevissthet, bedre kontroll over sine egne kroppslige muligheter og begrensninger. Det faktum at barna får en større og bedre evne til å bruke kroppen sin riktig i ulike sammenhenger er med på å forsterke synspunktet når det kommer til risikofylt lek (Sandseter, 2013, s. 184). Som om ikke dette var nok, er det også blitt bevisst at barn som leker mye i naturlige omgivelser får bedre muskelstyrke sett i forhold til de barna som leker på standardiserte lekeplasser (Fjørtoft, 1998, her i Sandseter 2010). Med naturen som arena øker det barnas evne til å vurdere risikoen, som fører til økt risikomestring (Sandseter, 2000). I følge henne kommer dette mest som en følge av at vanlig ferdse i naturen fører til en stor variasjon av ulike risikoer man er nødt til å komme seg over.

Barn som ofte driver med denne risikofylte leken vil dra stor nytte av den erfaringen de erverver seg når det kommer til de sosiale ferdighetene, som da igjen fører til en god og sunn sosial utvikling. Dette som følge av at man i risikofylte leksammenhenger ofte leker sammen med andre. Det er også vanlig for barn å hjelpe hverandre under ulike typer lek. Barna driver også ofte med en intern konkurranse når det kommer til de ulike typene lek. Dette fører altså til barn gjennom denne typen lek og aktivitet tilnærmer seg viktige grunnprinsipper når det kommer til samarbeid og felleskap, som er viktige punkt i vårt moderne samfunn (Sandseter, 2013). Flinn og Ward viser til en forskning som tar for seg bryting og slåssing som lek. Her kommer det frem at noen av de viktigste egenskapene og prinsipper man lærer under denne typen lek, er samarbeid og generell sosial kompetanse (Flinn & Ward, 2005, her i Sandseter, 2013).

Et viktig punkt når det kommer til barns risikomestring er det faktum at hvis man vil at barna skal

lære seg å mestre risiko, må barna få muligheten til å lære seg dette selv. Da må de nærme seg risikoen. Dette er noe Boyesen også har kommet frem til, da han trekker frem det faktum at hvis vi overbeskytter barna, slik at de frarøves muligheten til å teste sine egne ferdigheter og risikovurderinger, frarøves de også veldig viktig læring og utvikling (Boyesen 1997, her i Sandseter, 2013). Dette betyr altså barna må få muligheten til å møte ulike «farer», slik at de selv blir i stand til å kunne mestre slike situasjoner senere i livet. Sandseter har med hjelp av studier funnet ut at barn generelt får en veldig positiv effekt av å kjenne på de følelsene frykt og glede gir dem, og da gjerne både frykt og glede samtidig (Sandseter, 2011).

2.5 Barnerollen

Når det kommer til dette med lek og da spesielt risikolek, vil jo alltid barnerollen være viktigst. Det er jo barna som skal ta i bruk omgivelsene rundt til å leke i, og da vil det være viktig å være i stand til å fordele mellom de ulike rollene. Sandseter har gjennom studier kommet frem til at barn i naturbarnehager generelt ble tilbydd en høyere grad av risikolek kontra barn i vanlige barnehager. I naturbarnehager er nemlig selve lekearenaen (naturen) i de aller fleste tilfeller en mer utfordrende og risikabel arena enn det lekearenaen i en vanlig barnehage er. Samtidig bygger hun opp under det som tidligere har kommet frem, nemlig at den risikofylte leken er viktig i forhold til barna selv, og påpeker at naturen ofte innbyr til denne typen lek (Sandseter 2009, her i Lysklett, 2013). For å gi barna i vanlige barnehager denne muligheten, krever det at barnehagen legger til rette for at barna skal få oppleve naturen utenfor barnehagens område relativt ofte. Helst oftere enn en gang i blant. Dette gjelder da spesielt de barnehagene som ikke har gode tilrettelagte muligheter for denne typen lek inne på området. Mange barnehager fjerner greiner fra trær, og lignende, noe som fører til at barna i mindre grad har mulighet til å drive med risikofylt lek. Barna krever å få denne muligheten, heller enn å få den tatt fra seg. Barna selv skal få muligheten til å finne sine egne grenser, de må selv føle på hva de er i stand til. Dette krever at barna møter utfordringer som passer deres psykiske og fysiske nivå. Her kan vi også trekke inn flytsonemodellen til Csikszentmihalyi, som jeg vil komme tilbake til litt senere. Sandseter (2014) viser også til studier som viser at vanlige naturlekeplasser ofte fører til en mer utfordrende, og derfor entusiastisk lek blant barna.

Her kommer altså Csikszentmihalyi (1997) sin teori om «flow» inn, eller flytzone. Dette går enkelt ut på at det er selve aktiviteten, og opplevelsen man får av denne aktiviteten som betyr noe, det er dette som gir oss mening og lyst til å fortsette å holde på med aktiviteten. Denne flytsonen gjelder i like stor grad barn som voksne. Det innebærer at man skal ligge i denne flytsonen, hvor man hverken er i en tilstand av angst eller i en tilstand av kjedsomhet (Lillemyr, 2011).

Alt dette sier oss at det er viktig at barna får rike, varierte og spennende lekemiljø, som oppfordrer barna til og utforske alle de ulike måtene man kan bruke sin egen kropp på. Hvis omgivelsene er spennende og varierte, fører det ofte til utfordringer og erfaringer som da igjen gir barna gode mestringsopplevelser. Disse mestringsopplevelsene vil da igjen føre til at barna blir i bedre stand til å møte utfordringer og risikovurderinger senere i livet (Sandseter, 2014). Det viser seg også at det ikke er store forskjeller når det kommer til å skade seg. Man skader seg like ofte, eller lite, i barnehagen som ute i naturen.

2.6 Voksenrollen

Ut i fra det som har kommet frem rundt risikofylt lek, er det liten tvil om at dette er viktig for barn. Det er også de voksne i barnehagen. De skal være der for barna hele tiden, uansett hvilke aktiviteter som skal foregå. Dette innebærer at de voksne i barnehagen spiller en stor rolle når det kommer til barnas utvikling generelt. Dette innebærer at mye av det som skjer i barnehagen på en måte er voksenstyrt. Ved å legge til rette for ulike aktiviteter i barnehagen, vil de voksne være med på å forme barnas utvikling i stor grad. Derfor kan man også gjerne ta med risikofylte aktiviteter i denne tilretteleggingen. Det å åpne øynene for de ansatte i barnehagen om at risikofylt lek ikke nødvendigvis trenger å være farlig vil derfor være viktig. I følge Sandseter (2010) er det nemlig de voksne som setter avgrensningene for barn i lek, og disse avgrensningene er ofte satt med utgangspunkt i egne oppfattelser av hva lek skal være. Det vil si at hvis man går rundt og tror at alt er farlig for barna, får de ikke nødvendigvis den utfordringen de kunne ha fått. Forskning viser at mannlige ansatte i barnehagen ofte har en mye mer positiv holdning til spennings- og risikofylte aktiviteter. Og at de derfor legger oftere til rette for denne typen lek for barna (Sandseter, 2010).

Tidligere har jeg gått inn på viktigheten av trygge rammer rundt barnas lek, dette er noe Pape (2000) nevner også. I følge Pape uttrykker nemlig barna til de voksne at de trenger en stabil og trygg omgivelse. Hvis barnet vet at det er i trygge omgivelser, fører det til økt risikotaking. Stimuleringen til lek skjer i all hovedsak ved planlegging og tilrettelegging av omgivelsene, både det fysiske miljøet, og det sosiale, samt at det inspireres av forskjellige samfunnshendelser (Åm, 1984). Dette er med på å underbygge de påstandene om at voksenrollen er særs viktig når det kommer til barns lek. Barn må få masse muligheter til å utfordre seg selv i stor grad, og da vil den risikofylte leken være essensiell.

3. Metode

Slik det ble nevnt innledningsvis valgte jeg en problemstilling som lyder slik:

Hvilke muligheter har barna til å drive med risikolek i en gitt barnehages uteområde, kontra på tur?

I denne delen av rapporten skal jeg til å begynne med forklare litt hvordan jeg har jobbet med undersøkelsen, i form av metode, før jeg videre utdyper hvilke metoder jeg har valgt og tatt i bruk. I følge Tranøy (1986), vil en forskningsmetode være selve fremgangsmåten for å få frem den kunnskapen man er ute etter, eller etterprøve de eventuelle påstandene man har før man starter. Tranøy mener det finnes uenigheter for hva som egentlig kan kjennetegne en forskningsmetode. Han mener også at ikke alle metoder egner seg like godt når det kommer til all forskjellig forskning. Derfor er man nødt til å velge den metoden som man føler vil gi best data, og som er i stand til å belyse vår valgte problemstilling på den best mulige måten. Når vi velger en metode vil vi være i stand til å se på flere ulike sider av et fenomen (Dalland 2011).

Når det kommer til metodevalg, kan man skille mellom to hoveddeler. Disse delene kaller vi kvantitativ metode, og kvalitativ metode. Vi sier ofte at kvantitativ metode brukes når man skal undersøke hva som angår mengden. Ved kvantitativ metode er man ute etter mest mulig data, tallmateriale. De resultatene man får ved å bruke kvantitativ metode er ofte målbare, og man kan være i stand til å generalisere ut i fra den valgte undersøkelsen (Løkken & Søbstad). De kvalitative metodene på den andre siden, handler ofte om selve egenskapene til det som skal undersøkes. De kvalitative metodene brukes ofte når undersøkelsen har et mindre omfang. Man sier ofte at kvalitativ metode er en mer helhetlig tilnærming, som i mye større grad fokuserer på mennesket, og mennesket i sammenheng med omgivelsene rundt. Løkken og Søbstad sier at nærhet og følelser mot det som studeres er viktig, i tillegg til at man er åpen i samspillet med det man vil studere (Løkken & Søbstad, 2011).

3.1 Min undersøkelse

Jeg valgte i utgangspunktet å gjennomføre min undersøkelse i en storbarnsavdeling på en friluftsbarnehage, slik at jeg fikk muligheten til å være med på tur i nærområdet. Etter endt observasjonsperiode følte jeg at det datamaterialet jeg hadde samlet inn kanskje var litt ensformig. Det førte til at jeg valgte å finne meg en annen barnegruppe å observere i tillegg. Derfor endte jeg til slutt opp med å observere en friluftsavdeling, samt en vanlig avdeling på samme barnehage. På denne måten fikk jeg observert om det var noen vesentlige forskjeller når det kom til tilgangen for å

drive med risikofylt lek. I løpet av datainnsamlingen fikk jeg observert flere timer både inne på barnehagens område, samt ute i naturen. All data jeg har samlet inn er anonymisert, på grunn av min taushetsplikt. Ingen navn vil komme opp under drøftingen min på grunn av dette. Gjennom drøftingen har jeg altså valgt å sett på likheter og forskjeller mellom de to ulike avdelingene, ved å sammenligne disse likhetene og forskjellene vil det hjelpe oss å tolke de beskrivelsene vi har, og det hjelper oss med å skjerpe vår egen tankegang (Dalland, 2011). Analyseringen og drøftingen min vil muligens være preget av forforståelsen min. På grunnlag av dette har jeg valgt å presentere denne her.

3.2 Forforståelse

Det aller første man må tenke på når man skal begynne å forske, er hvilke tanker en selv har om det som skal undersøkes. Det ville vært tilnærmet umulig å gjennomføre en slik undersøkelse uten å ha dannet seg en egen mening rundt det. Derfor vil det være viktig at man i forkant skaffer seg litt forforståelse, eller en egen mening rundt det man skal undersøke. Observasjoner og intervjuer er metoder som er særlig personavhengige, altså noe som er avhengig av ting jeg har sett og hørt selv (Dalland, 2011). Hovedgrunnen til at jeg valgte min problemstilling, var ut i fra observasjoner og refleksjoner jeg hadde gjort meg i forkant. Jeg hadde med andre ord gjort meg en forforståelse av hva jeg skulle undersøke. Jeg har i løpet av utdanningen min blitt mer og mer oppmerksom på barnas tilgang til fysisk aktivitet, og deres tilgang til risikolek, noe som gav meg et fint utgangspunkt når det kom til valg av problemstilling. Jeg hadde dannet meg et bilde av at ting kanskje ikke ble gjort like bevisst som det kunne, og at det var stor forskjell på praksisen rundt om kring. Gjennom studiet har jeg hatt praksis på ulike steder, og ved ulike typer barnehager. Mitt inntrykk når det kom til barns lek i naturen var at barna generelt får leke fritt, så fremt at de holder seg innenfor et gitt område. Og at de voksne ofte står samlet på en plass og holder oversikt, ofte ved å telle barna. Jeg har også dannet meg et inntrykk av at barn ofte har friere tøyler når de er ute i naturen, noe som førte til at jeg ønsket å undersøke om dette stemte. Selv om jeg allerede satt med min egen forforståelse av temaet, måtte jeg gå inn i barnehagen med ett åpent sinn.

3.3 Valg av metode

Her kommer redegjørelse og begrunnelse for mitt valg av metode. For å se nærmere på problemstillingen min, valgte jeg å se på ulikheter. Det ville igjen si at jeg, for å få best resultat, var nødt til å observere selv. Derfor falt valget ganske fort ned på kvalitativ metode, nærmere bestemt observasjon. Her tok jeg i bruk usystematiske observasjoner, det vil si observasjoner som er mer tilfeldig, hvor jeg registrerer det som skjer. Denne typen observasjon er ikke planlagt på forhånd.

Her valgte jeg i utgangspunktet å innta en ikke-deltagende rolle, som innebærer at jeg inntok en tilskuerrolle under observasjonene. Det viste seg fort å bli vanskelig å kunne inneha denne rollen hele tiden, slik at valget etter hvert falt på en mer deltagende observasjon. Observasjonene jeg gjorde var såkalte åpne observasjoner, noe som vil si at personalet i barnehagen var klar over hva jeg skulle se etter (Løkken & Søbstad, 2011). Hovedintensjonen var og også kunne intervju utvalgt personell, mye på grunn av at et intervju ofte kan gi en dybde observasjoner ikke er i stand til (Løkken & Søbstad, 2011). Etter hvert som problemstillingen ble forandret, falt valget på og bare å observere. Metodevalget faller jo til slutt på det som skal kunne samle inn mest relevant datamateriale i forhold til problemstillingen min.

3.4 Observasjon

Å observere betyr å iaktta eller å undersøke. Vi tar i bruk sansene våre og registrerer de hendelsene som skjer i rundt oss. Vi noterer ned det vi observerer, og tolker det i etterkant (Askland 1994, hentet fra Løkken & Søbstad 2011). Den sanseprosessen og tolkeprosessen vi setter i gang under en observasjon, kalles for persepsjon. Persepsjonen er selve grunnlaget for observasjon som metode. Sansene våre er nødvendig for å registrere inntrykkene som igjen tolkes i hjernen vår. Uten denne tolkningen ville ikke inntrykkene ha gitt noen mening. Det er under tolkningen av inntrykkene det hele får mening, da settes det nemlig i sammenheng med den kunnskapen vi besitter fra før (Løkken & Søbstad 2011).

3.4.1 Deltagende observasjon

Som jeg nevnte innledningsvis i metodedelen, endte jeg opp med å gjennomføre deltagende observasjoner. Siden jeg skulle observere i barnehagens naturlige omgivelser egner denne metoden seg godt. Løkken og Søbstad (2011) sier at det å forstå de enkeltes barn og deres nivå, krever at vi ser barna i deres eget miljø. Det er både det fysiske og sosiale miljøet som danner vårt utgangspunkt til å forstå hva vi skal observere. Noe jeg var oppmerksom på før jeg tok i bruk denne metoden, var det faktum at det kunne være vanskelig å huske alt jeg hadde observert. Derfor valgte jeg og skrive ned mine observasjoner underveis, noe som er uvanlig når det kommer til deltagende observasjon. En ulempe med dette kan i følge Løkken og Søbstad (2011) være at jeg sitter igjen med veldig mye data, men siden jeg fokuserte bare på denne typen observasjon, med tilhørende avkryssningsskjema hvor jeg hadde skrevet ned mange ulike former for risikolek, føler jeg innsamlingen fungerte i forhold til min problemstilling.

3.5 Metodekritikk

Den forforståelsen vi sitter med kan være en feilkilde. Når det er sagt, er det uansett bortimot umulig å stille helt fordomsfri i en undersøkelse. Dalland (2011) mener at ved å redegjøre for sin egen forforståelse, blir forforståelsen sin bevisst, og at man derfor kan møte informantene på en så forventningsløst måte som overhodet mulig. For å få den dataen man er ute etter, er det viktig å stille med et så nøytralt bilde som mulig, noe som er lettere ved observasjon, enn tilfellet er ved intervju. Observasjonene jeg gjorde ble foretatt med over en måned tidsmellomrom, dette mener jeg muligens kan være en feilkilde da de ulike naturlige ressursene barna kan ta i bruk kan ha forandret seg. Nedenfor kommer de resultatene av den datainnsamlingen jeg har innhentet, hvor jeg også drøfter disse opp mot relevant teori. Dette vil være min tolkning av den informasjonen jeg har samlet. Det vil være nødvendig å ha det i bakhodet, siden det da kan bli sett på som en feilkilde ved denne rapporten. Slik vil det ofte være når man driver med kvalitativ innsamling av data.

4. Resultat og drøfting

Hva innholdet i dette kapitlet skal være sier seg egentlig litt selv. Her skal jeg presentere mine funn, for så å drøfte det datamaterialet jeg har presentert. Jeg vil også komme frem til hvordan jeg har jobbet med å analysere og tolke de datamaterialene jeg har skaffet. Her skal jeg prøve å ha en tematisk inndeling av mine ulike funn, som vil si at jeg deler inn funnene i ulike tema (Dalland, 2011).

4.1 Analyse og tolkning av datamateriale.

Når vi skal drøfte noe betyr det enkelt og greit at vi skal diskutere og granske ett gitt tema fra flere ulike sider (Dalland, 2011). Gjennom dette punktet vil mine funn i løpet av undersøkelsen komme frem, hvorpå jeg ved hjelp av drøftingen vil forsøke å vise hva jeg har lært. Her er meningen å vise hvordan disse funnene henger sammen med ulike kunnskaper rundt samme tema. Her skal sammenhengen mellom mine funn og det teoretiske perspektivet komme frem. Da vil jeg trekke inn relevant teori fra teoridelen av oppgaven. I følge Dalland (2011) består drøftingen av fire forskjellige faser: systematisering, analyse, vurdering og tolking. Dette er grunnen for at jeg har valgt å ha resultat og drøfting under samme punkt.

4.1.1 Systematisering og analyse

Her dreier det seg om å få en oversikt over innsamlet datamateriale. Dette gjøres ved å ordne, sortere, og sette datamaterialet sammen slik at det blir enklere å få en oversikt over det, slik at det

blir enklere å få svar på problemstillinger. Denne prosessen gjør det lettere å skille ut de irrelevante funnene og eventuelle feilkilder fra datamaterialet. Dette kalles kritisk vurdering (Dalland, 2011). Dette vil gjøre det lettere å finne relevante temaer man kan ta med i drøftingen. Her er det viktig å se etter likheter og ulikheter, samt form og mønster. Denne analysen er det arbeidet hvor vi prøver og finne ut av, og forstå, hva datamaterialet har å fortelle oss (Dalland, 2011).

4.1.2 Vurdering og tolkning

For å ha et grunnlag til å kunne trekke de riktige konklusjonene i datatolkningen, er det nødvendig med et realistisk syn på datamaterialet. Man må danne seg en ide over hvor verdifullt dette materialet er i forhold til problemstillingen. Det innebærer at man er nødt til å se på de mulighetene og begrensningene dette datamaterialet har (Dalland, 2011). Jeg vil karakterisere mine datafunn som relevante, mye på grunn av de forberedelsene jeg hadde gjort på forkant av observasjonene. Dette førte til at jeg under disse observasjonene fokuserte på de områdene som var relevant i forhold til min problemstilling. Jeg hadde altså et skjerpet blikk under disse observasjonene. Til og begynne med var mitt ønske å kunne bruke både observasjon og intervju som metode, slik at jeg på den måten kunne se om det var noe samsvar mellom det som ble sagt og hva som ble gjort i praksis. Dette kunne ført til at påliteligheten i undersøkelsen hadde blitt litt større. En ting man må tenke på når man ser på det datamaterialet som er innhentet, er den såkalte forskningseffekten (Dalland, 2011). Dette går ut på at observasjonspersonene kan oppføre seg annerledes når de vet at de blir observert.

4.2 Hvordan ser man på risikofylt lek?

For å kunne være i stand til å undersøke fenomenet risikofylt lek, er man nødt til å sette seg inn i hva det faktisk innebærer. Begrepet innebærer nemlig mye, og kan vekke forskjellige assosiasjoner til forskjellige folk. En ting er å se på selve begrepet i seg selv. Da vil det jo være naturlig å tenke at dette er en aktivitet hvor man opplever følelsen av både lek og moro, men også av en form for frykt og spenning. Dette er også det Sandseter (2010) definerer som risikofylt lek. Altså at det er en lek som består av både spenningsfylt aktivitet samt fysisk lek. Denne blandingen gir følelsen av en skrekkblandet fryd for deltakerne, hvor de blir utsatt for den risikoen det er å skade seg, eller å bli utsatt for negative opplevelser. Da vil det også være naturlig for meg å se på risikofylt lek noenlunde likedan når jeg ser nærmere på dette fenomenet.

Siden min valgte problemstilling gikk ut på å se på forskjellene når det kom til risikofylt lek i ulike leke og læringsarenaer, ble det nødvendig for meg å sette ned en liste på forhånd over hva jeg skulle

se etter. For og da være i stand til å sammenligne de dataene jeg fikk samlet inn. Til å lage denne listen tok jeg i bruk Sandseters (2013) seks ulike kategorier for risikofylt lek. Disse kategoriene er da lek med stor høyde, lek med stor fart, kamp- og slosselek, lek ved farlige steder, lek med farlige redskaper, og lek hvor barna er utsatt for risikoen av å gå seg bort. Disse seks kategoriene har jeg allerede forklart litt om i kapittel 2. For å være i stand til å få et litt mer helhetlig bilde over det hele under mine observasjoner, valgte jeg å utdype disse kategoriene litt mer. Hvor jeg under hver av disse hovedkategoriene hadde listet opp ulike leker og aktiviteter som falt under de forskjellige kategoriene. Slik at det på den måten ble lettere å se forskjellene. Av disse hovedkategoriene er det enkelte av dem som er bedre egnet til å se på hvis barna er på tur ute i naturen, som for eksempel lek ved farlige steder, samt lek hvor det er fare for å gå seg bort. I barnehagens uteområde er for eksempel faren for å gå seg bort tilnærmet null så fremt at uteområdet er inngjerdet. Slik tilfellet var i disse to forskjellige avdelingene. Det man altså må ha i tankene når man snakker om risikofylt lek, er det faktum at vi voksne ofte har forskjellige definisjoner rundt hva det faktisk er. Det kan føre til store individuelle forskjeller mellom forskjellige barnehager, og i mitt tilfelle: mellom de forskjellige avdelingene i en gitt barnehage.

Disse individuelle forskjellene vil også komme til syne når det kommer til når leken faktisk gikk over til å bli risikofylt. Her er det ikke bare de tidligere nevnte individuelle forskjellene hos de voksne som teller. Det viktigste å tenke på her er de individuelle forskjellene hos barna. Her må man se an barnet, og dets utviklingsnivå. Hendry og Kloep (2010) sier at hva som kan regnes som risikofylt avhenger av barnets ressurser. Her vil jeg også nevne flytsonemodellen som viktig i denne sammenhengen. Flytsonemodellen går ut på at barna søker den type utfordring som ligger i grenseskillet mellom kompetanse og utfordring. Med andre ord går det ut på at aktiviteten/oppgaven ikke skal bli for lett, men heller ikke for vanskelig/skummelt. Hvordan barnet er i stand til å møte de utfordringene som oppstår ut i fra sine egne ressurser. For å få best mulig sammenlignbart materiale valgte jeg, ut i fra dette, å observere to storbarnsavdelinger med like mange barn. På denne måten sikret jeg meg at observasjonspersonene i utgangspunktet stilte relativt likt ressursmessig. Leken blir risikofylt så fort barna beveger seg ut fra sin egen komfortsone for å søke større utfordringer og mer spenning.

Her kommer drøftingen av de reelle funnene under min datainnsamling, og hvordan de eventuelt samsvarer med relevant teori. Til å begynne med vil jeg gjøre rede for hvilke funn jeg gjorde meg under observasjonene i barnehagens uteområde, hvor jeg da sammenligner disse funnene med hverandre. Her vil jeg også diskutere de individuelle forskjellene som ble synlige når det kom til personalets praktiske oppførsel. Disse forskjellene ble tydelige når det kom til hvordan de begrenset

barnas lek.

4.3 Risikolek i uteområdet

Barnehagens uteområde vil aldri være helt sammenlignbart i dag, til det spiller de naturlige omgivelsene i rundt for stor rolle. Noen barnehager holder til midt i byer med ikke så mye som en bakke for ungene å ta i bruk, mens andre barnehager kan dra store fordeler ut i fra hvor de ligger. Her gjelder det altså at barnehagene ser mulighetene i det området de har til rådighet, og ikke ulempene. Man må se an, og ta i bruk, de ressursene som finnes. Derfor ville jeg se på hvordan de ulike avdelingene brukte uteområdet i barnehagen til å legge til rette for risikofylt lek. Ble ressursene brukt i stor, eller mindre grad? Selv om det er nødvendig med regler rundt hva som bør være lov og ikke å drive på med, mener jeg det bør vurderes individuelt ut i fra de mulighetene barna ellers har.

Ved de to avdelingene jeg besøkte viste det seg å være store forskjeller angående den risikofylte leken i uteområdet. Selv om uteområdet i seg selv innbyr til masse mulige risikofylte aktiviteter. Til dette kan det være flere årsaker, men en jeg føler det er viktig å nevne er det faktum at naturen bydde på forskjellige muligheter, i og med at observasjonene ble tatt med en måneds mellomrom. Ved de første observasjonene var det snødekke på bakken, som i seg selv gir flere muligheter enn hva en bar bakke i utgangspunktet kan gi. Her fikk barna i friluftsavdelingen fine akemuligheter, eller lek med høy fart. Denne muligheten hadde ikke barna i den vanlige avdelingen under min observasjonsperiode, som altså kan være en av årsakene til mine funn. Det er viktig å tenke på at dette bare utvider mulighetene til å drive med en spesifikk kategori innenfor risikofylt lek, nemlig lek med høy fart, hvor det er fare for sammenstøt (Sandseter, 2013), og vil derfor ikke være den eneste grunnen.

Den risikofylte leken i uteområdet var her i stor grad preget av leker som inneholdt samarbeid og felleskap. Når det gjelder barna i friluftsavdeling dreide det seg i all hovedsak om leker med farlige elementer, slik som slåss- og bryteleker, og leker med høy fart og stor høyde. De lekesloss med hverandre, og de var opptatte av å klatre i trær. Ut i fra observasjonene oppdaget jeg at det i all hovedsak var guttene som drev på med boltreleken, men når det kommer til de andre risikofylte aktivitetene, var det ikke mulig å finne noen vesentlige forskjeller mellom kjønnene.

Barna ved den vanlige avdelingen så hovedsakelig ut til å holde på med noe vi kan definere som roligere aktiviteter. Den boltreleken som var så populær hos den forrige avdelingen, var her nærmest ikke eksisterende. Her gikk det mest i mer «vanlige» aktiviteter, med tydelige innslag som

kan defineres innenfor kategorien risikolek. Dette er typer lek som, slik tilfellet er i denne barnehagen, ofte foregår i de naturlige omgivelsene. Uteområdet inneholdt naturlig terreng, og bydde på mange forskjellige aktiviteter. Dette valgte barna å dra nytte av. Selv om flere av barna i stor grad holdt på med «vanlige» rolleleker, vil de kunne defineres som risikolek hvis omgivelsene tilsier det (Sandseter, 2013). Barna så ut til å foretrekke å leke i det mer naturlige terrenget i stedet for klatrestativ og sandkasser. Den eneste innredningen barna tilbrakte mye tid ved viste seg å være dissene. Disse fantes i flere størrelser. Dissen er den av innredningene som i størst grad byr barna til det vi kan karakterisere som risikofylt lek, og dette kan være årsaken til at disse innredningene var så populære. Her får barna den «skummeltartige» følelsen Sandseter (2010) nevner. Her kommer suget i magen som følge av en blanding av stor fart og høyde. Her vil jeg også trekke frem det Sandseter (2011) sier om barnehagens uteområde. Barna bruker barnehagens uteområde på en måte som kan regnes som risikofylt uansett hvor sikkert utstyr som finnes. De søker etter denne «skummeltartige» følelsen over alt. Det at barna i dette tilfellet i stor grad valgte å bruke kun en fast innredning, i tillegg til alle de naturlige elementene, kan være ett bevis på dette. Her har barna ved hjelp av eliminasjonsmetoden kommet frem til at det er disse typene lek som gir flest tilfeller av lek og mestring i risikofylte områder og aktiviteter. De har funnet de aktivitetene som tilbyr mest «arousal» (Sandseter, 2010). Uteområdene i barnehagen pleier å gi begrensede muligheter for barna, og derfor er det viktig at de får muligheten til å ta i bruk det som finnes. Fjørtoft (2011) mener at det ikke finnes noe som kan kalles risikofrie lekemiljø, men at man er i stand til å øke sikkerheten ut i fra hvor godt man mestrer sin egen kropp, og hvordan den fungerer godt i omgivelsene. Ved denne barnehagen var det altså forskjeller på hvordan barna forholdt seg til disse risikofylte aktivitetene. Og dette vil etter hvert kunne føre til enda større individuelle forskjeller.

4.4 Risikolek ute i naturen

Her så jeg på hvordan barna tok i bruk omgivelsene i rundt til å drive med risikofylt lek, og hvor flinke de var til å se på hvilke ressurser naturen kunne tilby. Her er det også viktig og tenke på hvordan barnehagen tilrettelegger for risikofylte aktiviteter ute i naturen. Naturen er nemlig en veldig fin lærings- og mestringsarena for barna, og både voksne og barn kan få mye glede av dette hvis man tar i bruk naturen på barnas egne premisser og interesser. Friluftsavdelingen jeg observerte hadde 3 faste turdager i uken, som tilsier at barna er godt vant til å være ute på tur. Den vanlige avdelingen hadde på sin side bare 1 ukentlig turdag.

Friluftsavdelingen hadde her flere faste plasser de dro til, den dagen jeg var med dro de til ett område som innbydde til mange forskjellige risikofylte aktiviteter. Av de seks kategoriene Sandseter (2013) har satt opp, var det i dette tilfellet bare ved en av disse kategoriene jeg ikke observerte noen

aktiviteter i det heletatt. Dette overrasket meg en del, siden dette handlet om å leke med risiko for å gå seg bort. Dette er jo den type aktivitet barna ikke har muligheten til å drive på med i barnehagens uteområde, og derfor noe som kun kan finne sted når de er på tur. Det fører til at barna går glipp av den følelsen av spenning som kan oppstå i kroppen i det øyeblikket de ikke ser noen andre. Barna fikk ellers i stor grad leke fritt, og både gutter og jenter drev med det som kan kategoriseres som risikofylt lek.

Ute i naturen har barna et mye større areal og boltre seg på. Det vil ofte også være mye større grad av risikolek her, siden naturen ikke har noen satte sikkerhetsreguleringer man må følge. Det som kan sette en stopper for denne typen lek er de ansattes, og barnas, frykt for negative hendelser. Jeg fikk ett inntrykk av at det var dette som skjedde her, ved at de ansatte var redd for konsekvensene som oppstod hvis barna kom bort. Det førte til at de til enhver tid passet på slik at alle var i nærheten. Den eneste forskjellen jeg oppdaget fra å være på tur kontra og være i barnehagen, bortsett fra det jeg allerede har nevnt, var lek med farlige redskaper og lek med farlige element. Her ute i naturen fikk enkelte av barna tilgang til å holde på med øks, samtidig som de bidro med å fyre opp bål. Her kan barna oppleve en følelse av læring gjennom mestring, ved bruk av naturen og dens innhold som arena (Nordahl og Misund, 2009). Ved at de voksne tilrettelegger for slike mestringsaktiviteter i naturen, kan føre til at barna får god selvfølelse, og gode assosiasjoner med å være ute i naturen. Ved at de holdt på med aktivitetene like ved bålet, tilførte kanskje også en ekstra grad av spenning. Jeg opplevde i flere tilfeller gutter og jenter som klatret i trær over bålet, og som sprang like ved. Noe som kan være med på å forsterke denne spenningsfølelsen.

Barna i den andre avdelingen hadde ikke de samme mulighetene til å være mye på tur, så her var det veldig tydelige forskjeller i adferden når det kommer til risikofylte aktiviteter. Den kanskje største forskjellen jeg opplevde rundt disse barna, hvis jeg setter de opp mot den andre avdelingen, var muligheten til å drive med lek hvor det er en reell fare for å gå seg bort. Her lekte barna ofte ved en bratt skråning, hvor de stadig vekk var utenfor synsrekkevidde for de voksne. Dette kan ha flere årsaker, og mye kommer an på hvordan de voksne håndterer situasjonen. Hvis de voksne ikke har satt seg en egen definisjon for hva de skal regne som risikolek, kan det føre til at de ikke er konsekvent når det kommer til å sette begrensninger i leken. Siden de voksne spiller en stor rolle når det kommer til begrensningen av denne typen lek (Sandseter, 2011), kan dette være en medvirkende årsak til at disse barna i mye større grad hadde muligheten til å drive med denne kategorien risikolek. Her fikk de også prøvd seg på flere risikofylte aktiviteter samtidig, siden de også lekte i denne bratte skråningen.

En stor forskjell jeg fant når jeg studerte datamaterialet, handlet om boltreleken hos barna ved den vanlige avdelingen. Der barna så å si ble fratatt alle muligheter til å drive med denne typen lek, altså slåssing- og bryteleker, i barnehagens uteområde, virket det nesten som at de ikke fikk noen begrensninger angående denne typen lek når de var ute på tur. Ut i fra hva jeg observerte, fantes det heller ikke merkverdig forskjell mellom kjønnene når det kom til slåss- og bryteleker. Her ble barna veldig opptatte av å holde på med denne formen for lek. Og i følge Flinn & Ward bidrar denne leken til at barna lærer seg viktige egenskaper og prinsipper innenfor samarbeid og den generelle sosiale kompetansen (Sandseter, 2013). Disse lekene har nemlig en stor grad av intern konkurranse som driver barna til å holde på med dem, og denne interne konkurransen fører altså til at barna lærer seg mange grunnprinsipper om samarbeid og felleskap. Dette er prinsipper som kan være kjekt å ha lært, siden det er noen av de viktigste prinsippene i dagens moderne samfunn. Her må barna lære å se, høre og føle på de ulike reaksjonene motparten viser, for så å reagere ut i fra disse. Jeg mener det faktum at barna fikk lov til å holde på med disse lekene ute på tur, fører til gode lærings situasjoner for barna. Barna kunne dratt fordel av å drive med denne typen lek oftere.

4.5 Grensesetting og sikkerhet

Under undersøkelsen min valgte jeg å ha dette som et eget punkt på grunn av den viktige rollen vi voksne spiller angående tilretteleggingen av risikofylt lek for barna. Hvilken type rollemodell ønsker man å være? I tillegg til å se hvor mange ganger barna holdt på med risikofylt lek, ville jeg få en liten oversikt over hvor ofte de ansatte valgte å involvere seg. Pape (2000) snakker om viktigheten av at de voksne involverer seg i barns aktiviteter, for å støtte opp under leken. Han trekker frem barnas ressurser som et viktig punkt. Ut i fra barnas ressurser kan man nemlig motivere og tilrettelegge for at barna skal få muligheten til å teste nye ting som ligger litt utenfor komfortsonen. Det økende fokuset rundt barns sikkerhet i barnehagen er noe som i verstefall kan være med på å frarøve barna muligheter til å drive med risikofylte aktiviteter. Når det kommer til de begrensningene vi voksne setter for barna, mener jeg vi må være bevisste på hvorfor vi velger å sette grensene der vi gjør det. Man bør reflektere rundt hva man selv mener er den reelle risikoen barna møter faktisk er. Siden hovedmålet med oppgaven min var å se på forskjellene i barnehagens uteområde kontra når de er ute på tur, valgte jeg å skille mellom dette også under dette punktet.

4.5.1 Begrensninger i barnehagens uteområde

Til å begynne med vil jeg se på hvilke synlige forskjeller og sammenhenger det var mellom avdelingene når vi befant oss innenfor barnehagens område. For å gjøre disse observasjonene så troverdige som mulig, valgte jeg å observere hver avdeling når den andre avdelingen var på tur. Det

jeg fant ut her var at de voksne i friluftsavdelingen i mye større grad deltok sammen med barna i de ulike risikofylte aktivitetene. De voksne i friluftsavdelingen hadde minst en sammen med barna så og si hele tiden, unntaket her var under eventuelle pauser og lignende. Stort sett var alle aktive med å støtte opp, og oppmuntre til risikofylt lek hele tiden. Denne oppmuntringen er, i følge Sjøvik (2011), med på å motivere barna til fortsette med aktiviteten, og på den måten noe som fører til en positiv utvikling hos barna. Bae (1996) snakker litt om den viktige posisjonen vi voksne har i barnehagen i form av det å være en rollemodell for barna. Og i mine øyne vil de beste typene rollemodeller alltid være de som faktisk er med i leken selv. De som tør å vise disse kreative og modige sidene av seg selv. Her observerte jeg, noe overraskende, ingen barn som ble stoppet under den risikofylte leken av de voksne. Ingen av barna ble i dette tilfellet gitt noen begrensninger når det kommer til å holde på med risikofylt lek. Dette kan ha noe med at disse barna kjente uteområdet i barnehagen godt, slik at de på grunn av dette ikke ble utsatt for de store utfordringene fysisk og mentalt sett.

Måten de ansatte ved den vanlige avdelingen valgte å inkludere seg selv for å støtte opp og motivere barna stod i stor kontrast fra hvordan de ansatte ved friluftsavdelingen gjorde det. Her virket det nemlig som at de var mest opptatt av å stå og holde oversikt over alle barna. I løpet av de to timene jeg var ute og observerte la jeg merke til at de voksne inkluderte seg sjeldne 3 ganger i risikofylt lek, og det var den samme ansatte som viste seg å være inkluderende hver gang. Her kommer i mine øyne forskjellene i holdningene angående risikofylt lek til personalet veldig tydelig frem. Her viser jeg til det Sandseter (2010) sier om samme tema. Hun påpeker nemlig det faktum at holdningene og toleransen personalet viser ovenfor temaet risiko, og hvordan de velger å forholde seg til den risikofylte leken, er av stor betydning. Og hvor de ansatte på friluftsavdelingen valgte å la alle barna teste sine egne grenser uten å bryte inn, viste det seg at de ansatte ved den vanlige avdelingen mye oftere valgte å bryte inn i leken fra utsiden. Dette gjelder spesielt boltrelek, hvor barna i stor grad ble avbrutt. Jeg merket meg at de kategoriene innen risikofylt lek personalet ved den vanlige barnehagen viste størst toleranse for, var lek med stor fart og lek med stor høyde. Om dette sier Sandseter (2013) at det er personalet som setter de største begrensningene for at barna skal ha muligheten til å møte risiko og utfordringer ved å utfolde seg fysisk ute. I mine øyne viste altså dette seg å være spesielt synlig ved den vanlige avdelingen, hvor barna stadig ble avbrutt. Det er jo nemlig de normene og reglene personalet har satt som til syvende og sist blir fulgt. Det man må tenke på, er om disse begrensningene er satt ut i fra eget beste, eller om det er på grunn av barnas beste. Lysklett (2006) mener dette er noe man må tenke over. Er det til eget, eller til barnas behov at man avgjør hvor langt man ønsker at barna skal få gå i denne utforskende og risikofylte leken? Om alle ansatte opprinnelig tenkte på samme måte, vil for meg være vanskelig å si, siden jeg valgte og

ikke intervjuer noen av de ansatte. Ut i fra det jeg har sett og lært mener jeg man må tenke på alle konsekvensene det kan føre til når man setter disse grensene. I følge Lysklett (2006) bidrar vi til å ta gode mestringsopplevelser fra barna hvis man velger å stanse denne risikofylte leken for tidlig.

4.5.2 Begrensninger ute på tur

Når det kom til hvilke begrensninger barna ble gitt når de var ute på tur, observerte jeg store forskjeller rundt hvordan personalet oppholdt seg rundt barna. Ute i naturen får barna normalt ett mye større spillerom å forholde seg til, noe som kan bli sett på som en form for risikolek i seg selv. Dette nevner Sandseter (2013) når hun tar opp de seks ulike kategoriene vi kan dele risikoleken opp i. Ikke alle er nemlig klare over hva som kan defineres som risikolek, og setter sine begrensninger på grunnlag av dette. Når jeg bearbeidet datamaterialet mitt i etterkant ble det klart for meg at disse definisjonene muligens kunne være en årsak til at de aktuelle begrensningene ble satt. Årsaken til dette var de forskjellige funnene jeg gjorde meg, og sammenhengen mellom disse, da jeg reflekterte rundt de ulike risikolek-kategoriene. I bakhodet hadde jeg også tidsavstanden mellom observasjonene jeg gjennomførte, hvor naturen muligens kan gi forskjellige forutsetninger for barn og voksne.

Friluftsavdelingen, som viste mye deltagelse og motiverende adferd i barnehagens uteområde, viste delvis også dette ute i naturen. Her drev barna mest på med risikoleker som går under kategoriene lek med høy fart, lek med stor høyde, og boltrelek. Disse typene aktiviteter foregikk i stor grad uten innblanding av voksne, da de voksne i stor grad stod i ro ved bålet. I dette tilfellet mener jeg det ville vært nok om en voksen tok på seg rollen som «vakt», som holdt oversikt over bål plass, og ungene generelt. Slik at den/de andre i større grad kunne benyttet seg av muligheten til å være mer sammen med barna. Jeg vil også trekke frem lek i farlige omgivelser, og lek med farlige gjenstander, siden de fikk prøve seg på å tenne bål, og å dele vedkubber med øks. Dette var selvsagt under veiledning av de voksne. Slik fikk altså barna oppleve innblanding og motivasjon fra de voksne, selv om de ikke deltok direkte i den frie leken. En ting jeg bet meg merke i, var det faktum at ingen av barna så ut til og i det heletatt forsøke å gå utenfor de voksnes oppsyn. Det er mulig dette var på grunn av at frykten for å gå seg bort var for stor, og det kan være på grunn av tidligere erfaringer. Det at de voksne stadig telte barna for å se om alle var der, kan muligens være en begrensning for denne typen lek. At barna vet at de får høre det hvis de går for langt unna, kan føre til at risikoen for å drive med denne typen lek blir for stor. Her vil jeg trekke inn Sandseters (2010) teori om at barnas mulighet til å drive med risikofylt lek begrenses som en konsekvens av det store sikkerhetsfokus vi har i dagens samfunn. Hvis vi blir mer bevisste på hvordan vi ser på sikkerhet i barnehagen, og hvordan vi kan arbeide ut i fra dette, kan vi i større grad være med på å gi barna de

utfordringene de trenger.

De ansatte ved den vanlige barnehageavdelingen oppførte seg helt annerledes på tur i forhold til hvordan de oppførte seg under den vanlige utetiden. Her var de i mye større grad deltagende sammen med barna, og de fikk på den måten utøve en rolle som motivasjonsgiver og støttebærer til barna bedre her, enn hva de gjorde i den vanlige utetiden. Jeg vil si at de voksne i dette tilfellet oppførte seg på en måte som kan minne om «scaffolding», som jeg nevnte under teoridelen. Her har nemlig de voksne inntatt en rolle som er med på å støtte leken og læringen, i stedet for å kun sette begrensninger.

Av Sandseters (2013) seks kategorier, la jeg merke til at barna fikk drive med alle bortsett fra lek med farlige gjenstander. Det var stor forskjell på hvordan de valgte å håndtere de ulike kategoriene, spesielt synlig var det jeg så når det gjelder boltreleken. Håndteringen av boltreleken, eller lek med farlige elementer (Sandseter, 2013), ute i naturen stod i stor kontrast mot hvordan de håndterte denne typen lek i barnehagen. Hvor barna i stor grad ble fratatt muligheten til å drive med denne typen lek i barnehagen, fikk de holde på helt uten de synlige voksensatte begrensningene ute i naturen. Det at barna i så stor grad drev på med denne typen aktivitet ute i naturen kontra ute i barnehagens område, tyder mye på at det ikke var på grunn av barnas ressurser at de ikke holdt på med denne formen for lek i barnehagen (Hendry & Kloep, 2010). Ved at barna drev med denne typen lek, beviser de at de innehar de personlige ressursene som skal til. Her mener jeg heller vi i mye større grad må se på hva Lysklett sier, og ta det i betraktning. Han hevder altså at ved at vi bryter inn i leken for tidlig ødelegger vi barnas gode mestringsopplevelse (Lysklett, 2006). Ved å se på hvordan de ansatte behandlet risikoleken ute i naturen kontra ute i barnehagens område, kan vi få et innblikk i hvorfor det er viktig å tenke på hvilket grunnlag man setter begrensningene på. Jeg vil ved hjelp av denne oppgaven forsøke å videreføre kunnskap, og bevisstgjøre viktigheten av risikolek i barnehagen.

Her har flere av de viktigste punktene for å vise den forskjellen som faktisk finnes blitt listet opp og drøftet, og vi har sett at det faktisk er ganske stor forskjell på i hvor stor grad barna får tilgang til å drive med risikofylte aktiviteter. Vi har sett at de største forskjellene kom frem hos den vanlige barnehageavdelingen, hvor barna i mye større grad fikk drive på med risikolek uten synlig innblanding av de voksne ute på tur. Innenfor barnehagens område ble de stadig stoppet, og fikk høre at ting var skummelt og farlig fra de voksne, i stedet for å få muligheten til å erfare dette selv. Vi har også i dette tilfellet sett at de voksne i mye større grad deltok og støttet opp under den risikofylte leken på tur. Hvis vi ser på friluftsavdelingen er det lett og se at de oppfører seg

annerledes i forhold til fenomenet risikolek. Her får barna stor grad av frihet til å drive på med den leken de vil, uansett hvilken lekearena de oppholder seg i. De vesentlige forskjellene er ikke så synlige når det kommer til denne typen avdeling.

5.0 Avslutning

Under jobbingen med denne oppgaven har jeg sett nærmere på fenomenet risikofylt lek. Her vil jeg forsøke å sette mine funn opp mot den problemstillingen jeg har jobbet ut i fra, som var: *Hvilke muligheter har barna til å drive med risikolek i en gitt barnehages uteområde, kontra på tur?*

Denne prosessen, som har foregått over lang tid, har ført til at jeg har tilegnet meg masse ny kunnskap og nye synspunkter rundt et tema jeg synes er veldig viktig og ikke minst interessant. Jeg gikk på forhånd gjennom mine egne tanker og synspunkter angående dette temaet, og hvilken rolle personalet i barnehagen spiller når det kommer til risikofylt lek. Under arbeidet med dette temaet har jeg også blitt mer bevisst på de ulike nytteverdiene disse typene aktiviteter kan ha for barna i barnehagen.

Min problemstilling gikk ut på at jeg ønsket å se nærmere på de ulike mulighetene barnehagen tilbyr barna til å drive med denne typen lek, ut i fra hvilket miljø barna oppholder seg i. Får barna rikelig med tilrettelegging for denne typen lek, slik at barna oppnår det behovet de har for slike aktiviteter? For å finne ut av dette måtte jeg analysere og sammenligne det datamaterialet jeg samlet inn. Jeg fant ut at avdelingene, selv om de tilhørte samme barnehage, ga barna ulike forutsetninger. uavhengig av hvilket resultat jeg kom frem til, vil jeg si at alle barna til en viss grad fikk muligheten til å drive med risikofylt lek. Noe jeg vil trekke frem som positivt, er det at begge avdelingene til en viss grad prøvde å motivere/veilede barna til å drive på med risikofylte aktiviteter, selv om det var store individuelle forskjeller på de ansatte. Barna tar i bruk naturen som arena for risikolek svært forskjellig.

Jeg har blitt oppmerksom på at de tankene jeg hadde på forhånd ikke nødvendigvis viste seg å være berettiget. Med dette mener jeg mest overraskelsen over at barna i friluftsavdelingen fikk mest tilgang til risikofylt lek ute i barnehagens område, hvor, på den andre siden, barna i den vanlige avdelingen hadde størst tilgang til denne typen aktivitet ute i naturen. Ut i fra teori og observasjoner har jeg blitt bevisst på at de voksnes holdninger og meninger er det som setter størst begrensinger ovenfor barna. Under opparbeidelsen av kunnskap rundt dette temaet har jeg blitt skremmende oppmerksom på hva de forskjellige barnehagene er i stand til å tilby sine barn. De store forskjellene angående uteområder, turplasser og generelle rutiner har etter hvert blitt svært synlige for meg. Det jeg vil si til slutt, er at man må gjøre det beste man kan ut i fra de forutsetningene man har. Hvis vi

velger å sette begrensninger for tilgangen til risikofylte aktiviteter, må vi tenke på hvorfor og hvordan man setter disse begrensningene. Er det for din egen, eller barnets del disse begrensningene settes?

6. Referanseliste

Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige: en artikkelsamling*

Csikszentmihalyi, M. (1997). *Finding Flow: The Psychology of Engagement with Everyday Life*. Basic Books, New York

Dalland, O. (2014). *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Fjærtøft, I. (2010). Fysisk aktivitet i barnehagen. I Wilhelmsen, B.U. og Holthe, A. (2010) *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen: barnehagen som arena for folkehelsearbeid*. Oslo: Universitetsforlaget

Johansson, E. og Samuelsson, I. P. (2009). *Å lære er nesten som å leke. Lek og læring i barnehage og skole*. Bergen: Fagbokforlaget

Kloep, M. og Hendry, L. B. (2010). *Utviklingspsykologi i praksis*. Oslo: Abstrakt forlag

Kunnskapsdepartementet (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Lillemyr, O.F. (2011). *Lek på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget

Lillemyr, O.F. (2011). *Lek – opplevelse – læring i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget

Lysklett, O. B. (2013). *Ute hele uka*. Oslo: Universitetsforlaget

Løkken, G. og Søbstad, F. (2011). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget

Nordahl, A og Misund, S. S. (2009). *Læring gjennom mestring*. Oslo: Sebu Forlag.

Pape, K. (2000) «*Æ trur dem søv*» - om aktive voksne og sosial kompetanse i barnehagen. Oslo: Kommuneforlaget

Ruud, E.B. (2010). *Jeg vil også være med! Lekens betydning for barns trivsel og sosiale læring i barnehagen*. Oslo: Cappelen

Sandseter, E.B.H. (2000). Spenningsbehov og risikomestring – med naturen som arena I Furuset, K. *Ut, naturligvis! - Barn, natur og uteaktiviteter*. Trondheim: DMMH

Sandseter, E.B.H. (2011) Det opplevelses- og spenningsøkende barnet I Sandseter, E.B.H, Hagen, T.L., Moser, T. (red) (2011). *Kroppslighet i barnehagen – pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. Oslo: Gyldendal

Sandseter, E.B.H. (2013). Når det kile i magen, må æ bare flir og hyll!: Betydningen av barns risikofylte lek. I Ø. Kvello (red.) *Barn i Utvikling* (s. 178-194). Oslo: Gyldendal

Sandseter, E.B.H, Jensen, J.O. (red.) (2014). *Vilt og farlig – om barns og unges bevegelseslek*. Oslo: Gyldendal

Tranøy, K.E. (1986). *Vitenskapen – samfunnsmakt og livsform*. Oslo: Universitetsforlaget

Wilhelmsen, B.U, (red.), og Holthe, A. (red.). (2010). *Måltider og fysisk aktivitet i barnehagen: barnehagen som arena for folkehelsearbeid*. Oslo: Universitetsforlaget

Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: pedagogisk forum

Åm, E. (1984). *Lek i barnehagen – de voksnes rolle*. Oslo: Gyldendal

Andre kilder:

Sandseter, E.B.H., Sando, O.J., Pareliussen, I. og Egset, C.K. (2013). *Kartlegging av hendelser og ulykker som medfører skade på barn i barnehage*. Lastet ned fra

<http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2013/Skaderapporten.pdf?epslanguage=no>

7. Vedlegg

Informasjonsskriv

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Risikolek i barnehagen

Bakgrunn og formål

Jeg er en mann på 23 år som for tiden går 3. studieår innenfor førskolelærerutdanningen ved Dronning Maud Minne Høgskole. I løpet av 6. og siste semester skal jeg skrive en bacheloroppgave i pedagogikk og fysisk fostring, med fokus på risikolek. I den forbindelse skal jeg ut i barnehager for å samle inn datamateriale til min undersøkelse.

Min undersøkelse går ut på å observere barns tilgang til risikolek i barnehagen, og ute på tur. Her skal jeg se på de forskjellige måtene barna forholder seg til risikolek i barnehagen i forhold til når de er ute på tur. Og på hvilken måte denne typen lek blir tilrettelagt for barna i de ulike lekemiljøene. Jeg ønsker å finne ut i hvilken grad barn bruker de ulike lekemiljøene til fenomenet risikolek. Jeg gjennomfører denne undersøkelsen på grunnlag av min interesse for denne typen aktivitet.

I den forbindelse spør jeg om dere har mulighet til å være en del av denne undersøkelsen. Jeg regner med at observasjonene vil være ferdige i løpet av ett par dager. Og observasjonene vil fokuseres rundt barnas forhold til risikofylt lek. For å få svar på det jeg søker etter, er det nødvendig for meg å bli med barnehageavdelingen ut på tur en av dagene.

Ut i fra de datamaterialene jeg får samlet inn skal jeg skrive en vitenskapelig rapport, og analysere datamaterialet ut i fra min problemstilling.

Alt innsamlet datamateriale vil destrueres i etterkant, og ingen person- eller organisasjonsopplysninger vil være med. Det vil derfor ikke være mulig å gjenkjenne noen av deltakerne i en eventuell publikasjon.

Prosjektet skal etter planen avsluttes 22. april 2015

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med meg på tlf.: _____ eller mail: _____

Mine veiledere: _____ & _____ ved Dronning Maud Minne Høgskole

Dato:

Vennlig hilsen _____